



Tiina Ullgren
Maa-ainesvastaava
Länsi-Suomi Kiviaines
Destia Oy

Luontoarvojen huomioiminen Destian kiviainestoiminnassa

Luonnon monimuotoisuudella eli biodiversiteetillä tarkoitetaan kaikkea elollisen luonnon moninaisuutta ja runsautta.

Se voidaan jakaa perimän, lajien ja elinympäristöjen monimuotoisuuteen.

Perinnöllinen monimuotoisuus on evoluution edellytys: lajit eivät selviytyisi muuttuvissa olosuhteissa, mikäli kaikki yksilöt olisivat toistensa kloonaja. Lajien monimuotoisuudellakin on merkityksensä, sillä mitä enemmän lajeja ekosysteemissä on, sitä vähemmän luontaiset häiriöt heilahtavat sen tasapainoa. Elinympäristöjen

monimuotoisuudella tarkoitetaan eri elinympäristö- tai luontotyyppien monimuotoisuutta jollakin tietyllä alueella. Erilaisten elinympäristöjen säilyminen taas takaa lajirunsauden säilymisen.

Miksi välitämme luonnon monimuotoisuudesta?

Maa-ainesten ottamista sääntelevässä maa-aineslaissa todetaan, että maa-aineksiä tulee ottaa ympäristön kestävä kehitystä tukevalla tavalla. Kestävä kehitys tässä yhteydessä tarkoittaa sitä, että maa-ainesten saatavuus tulee turvata myös tulevien sukupolvien käyttöön ilman, että luonnon monimuotoisuus vaarantuu. Vastuullinen toimintatapa on yksi Destian arvoista: vastuullinen yritys minimoi toiminnan vaikutukset ympäristöön, millä varmistetaan toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Kiviainesliiketoiminta vs. luonto

Maa- ja kiviainesalueilla kasvillisuus häviää ottotoiminnan ajaksi. Tämä ei kuitenkaan ole pysyvää, sillä ottamisen päätyttyä kasvillisuuden kehitys alkaa alusta. Koska maa- ja kiviainekset luovat pohjan yhteiskunnan perustoiminnoille, on erityisen tärkeää sovittaa yhteen kiviainestoiminta ja luonto.

Kissankäpäle Joensuun Päresärkän sora-alueella.

Kun perustetaan uutta maa-ainesten ottoaluetta, lähtökohtana on, ettei toiminnan alle jää luontoarvoiltaan tärkeitä alueita. Jo alueita hankkiessamme selvitämme niiden luontoarvot ja jätämme suojellut alueet sekä luontoarvoiltaan muuten huomionarvoiset ja arvokkaat alueet kokonaan toimintamme ulkopuolelle. Vastuullisessa toiminnassa luontoarvot otetaan huomioon jo suunnitteluvaiheessa sekä myös toiminnan aikana ja jälkihoidossa.

Käytännön toimia

Destian kiviainesyksikön nimissä on yli 300 maa-aineslupaa ympäri Suomen. Maa- ja kiviainesten otossa pyritään toimimaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen hyväksi. Jokaiselle luvitetulle alueelle on laadittu jälkihoitosuunnitelma, jossa on huomioitu luonto, maisema ja pohjavedet sekä alueelle mahdollisesti kohdistuvan maankäytön suunnittelun tarpeet. Tyyppillisesti maa-aineslupaehdot määräävät ottamisalueiden rennat luiskattaviksi ja mahdollisuuksien mukaan alueet metsitettäväksi ottamistoiminnan päättyessä, mikä ei luonnon monimuotoisuuden kannalta ole aina paras vaihtoehto. Luonnon monimuotoisuutta voidaan tietoisesti edistää muodostamalla kasvi- ja eläinlajeille sopivia elinympäristöjä jälkihoidon yhteydessä, mikäli tämä lupaehdoissa sallitaan.

Luonnon monimuotoisuuden edistäminen voidaan ottaa mukaan jo ottotoiminnan aikana. Vaikka kasvillisuus häviää kiviainesalueiden ottoalueilta toiminnan ajaksi, ottaminen avaa alueelle uudenlai-



Törmäpääskyn pesiä tuotekasassa.



Maa- ja kiviainesten otossa pyritään toimimaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen hyväksi.

sen, avoimen ja paahteisen elinympäristön. Esimerkiksi suorat kallioseinämät voivat toimia lintulajien pesäpaikkoina tai muodostaa kasvupaikkoja paahteisten, kuivien ja niukkaravinteisten kasvuolosuhteiden lajistolle. Paahteisilla alueilla viihtyy useita vaateliaita kasvi- ja hyönteislajeja, jotka eivät menesty muunlaisessa ympäristössä.

Myös avoimet sorapinnat tarjoavat elinympäristöjä paahdelajistolle. Esimerkiksi Joensuun Päresärkän sora-alueella esiintyvä kissankäpälä on yksi paahteympäristöjen kasvilajeista. Harjumetsien paahterinteet on arvioitu uhanalaiseksi luontotyyppiksi, ja luontaisten paahte-

ympäristöjen säilyttämisen ohella myös ihmisen luomilla avoimilla paisteisilla ympäristöillä, kuten maa-ainestenottoalueilla, on lajiston säilymisen kannalta merkitystä. Ottamisen päätyttyä paahteympäristöt säilytetään avoimina, eikä niitä metsitetä tai peitetä pintamailla.

Törmäpääskyt pesivät yhdyskuntina sora- ja hiekka-alueiden hienoainespitoisissa penkoissa sekä fillerin tuotekasoissa. Koska laji on rauhoitettu, voi myynti ja maa-ainesten otto joskus keskeytyä pesinnän takia. Törmäpääskyille on mahdollista tehdä myös uusioympäristöjä ottoalueen läheisyyteen.

Marraskuussa 2016 Destia sai tunnustuksen Euroopan kiviainesarjestyksen UEPG:n Kestävän kehityksen –kilpailussa Brysselissä. Tunnustus annettiin Destian tekemästä työstä kalliosinisiiven korvaavan elinympäristön luomiseksi louhinta-alueella Ristenin kallioalueella Lohjalla. Louhittavalla alueella kasvaneet maksaruohot siirtoistutettiin toisaalle samalle kallioalueelle. Lisäksi raivattiin uusi avoin alue maksaruohojen kasvupaikaksi.

Siirtoistutukset ovat onnistuneet hyvin, ja jatkossa maksaruohojen ja perhosten munien määrää seurataan vuosittain.

Jatkuvaa kehitystyötä

Luontoarvojen huomiointi kiviainestoinnassa on tulevaisuudessa yhä tärkeämpää maa- ja kiviainesalueiden keskittyessä kasvukeskusten läheisyyteen. Kansalaisten ympäristötietoisuuden lisääntyessä myös luontoarvoilla on yhä suurempi merkitys. Näin ollen on tärkeä olla ympäristövaastuullinen, luontoarvot huomioiva toimija. Destian kiviainesyksikössä tavoitteena on, että jokaisella maa-ainesalueella ainakin yksi paikallisesti huomionarvoinen laji hyötyy kiviainestoinnasta, ja että luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on tulevaisuudessa pysyvä, automaattinen osa toimintamme suunnittelua ja toteutusta sekä yleinen ajattelutapa.

Paahteisilla alueilla viihtyy useita vaateliaita kasvi- ja hyönteislajeja, jotka eivät menesty muunlaisessa ympäristössä.



**Maanrakennus
O.P. Virtanen**

Pasi 0400 547 881
virtanen@maanrakennus.net.fi

**Luotettavaa maanrakennusta
vuodesta 1967**

AUTONOSTURIPALVELUA

Meiltä myös henkilönostot, erikoiskuljetukset ja elementtiasennukset.

**MIKKELIN
NOSTAJAT**

MIKKELIN NOSTAJAT MÖKKÖNEN OY

www.mikkelinnostajat.fi